

ชื่อเรื่องวิจัย : ผลของโปรแกรมความรู้ด้านสุขภาพต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยหลังผ่าตัดลิ้นหัวใจ

ผู้วิจัย : ทองดี จิตใส

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมความรู้ด้านสุขภาพต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยหลังผ่าตัดลิ้นหัวใจ สถาบันโรคทรวงอก

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ป่วยที่เข้ารับการผ่าตัดหัวใจที่หอผู้ป่วยในศัลยกรรม หอผู้ป่วยในอายุรกรรม และหน่วยงานผู้ป่วยนอกศัลยกรรมทรวงอก สถาบันโรคทรวงอก จำนวน 70 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มควบคุม 35 คนและกลุ่มทดลอง 35 คน ในช่วงเดือนเมษายน-เดือนสิงหาคม 2566 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 2 ส่วน คือ 1) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สื่อการสอน Power point ข้อมูลการปฏิบัติตัวหลังผ่าตัดเปลี่ยนลิ้นหัวใจ ร่วมกับการเรียนด้วยวีดิทัศน์ และคู่มือการปฏิบัติตัวหลังผ่าตัดลิ้นหัวใจ ตามปกติของโรงพยาบาล 2) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบเก็บข้อมูลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากการศึกษาทบทวนวรรณกรรม คือ ข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลโรคและชนิดของการผ่าตัด แบบประเมินความรู้ด้านสุขภาพที่ผู้วิจัยดัดแปลงบางส่วน คือ การรับประทานยาละลายลิ่มเลือด (วาร์ฟาริน) ด้านการรับประทานอาหาร การออกกำลังกายและการพักผ่อน การป้องกันการติดเชื้อของลิ้นหัวใจ สังเกตอาการผิดปกติ และการมาตรวจตามนัด พฤติกรรมการดูแลตนเอง ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะในการใช้โปรแกรมความรู้ด้านสุขภาพ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบค่า T (paired t-test) และความสัมพันธ์เชิงกลุ่มด้วยสถิติไครส์แควภายในกลุ่ม และ Independent t-test ระหว่างกลุ่ม

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความรู้ด้านสุขภาพ และพฤติกรรมการดูแลตนเองหลังผ่าตัดลิ้นหัวใจ ก่อนและหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม พบว่ากลุ่มทดลองมีความรู้ด้านสุขภาพด้านความรู้ความเข้าใจด้านสุขภาพ หลังการทดลองมากกว่าก่อนทดลอง อยู่ในระดับดี (ร้อยละ 85.7) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่ากลุ่มทดลองมีพฤติกรรมการดูแลตนเองด้านการรับประทานยา หลังการทดลอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการรับประทานยาละลายลิ่มเลือด (วาร์ฟาริน) ด้านการออกกำลังกายและการพักผ่อน ด้านการป้องกันการติดเชื้อของลิ้นหัวใจและสังเกตอาการผิดปกติ และด้านการมาตรวจตามนัด ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความรู้ด้านสุขภาพ และพฤติกรรมการดูแลตนเองหลังผ่าตัดลิ้นหัวใจภายในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความรู้ด้านสุขภาพ และพฤติกรรมการดูแลตนเองหลังผ่าตัดลิ้นหัวใจ ก่อนและหลังการทดลอง ภายในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม พบว่ากลุ่มทดลองมีความรู้ด้านสุขภาพด้านความรู้ความเข้าใจด้านสุขภาพ หลังการทดลองมากกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่าก่อนทดลองมีพฤติกรรมการดูแลตนเองด้านการรับประทานยาละลายลิ่มเลือด (วาร์ฟาริน) ด้านการรับประทานยา ด้านการออกกำลังกายและการพักผ่อน รวมทั้งด้านการมาตรวจตามนัด มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านการป้องกันการติดเชื้อของลิ้นหัวใจ และสังเกตอาการผิดปกติ หลังการทดลอง ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ ผู้ป่วยผ่าตัดลิ้นหัวใจ ความรู้ด้านสุขภาพ โปรแกรมความรู้ด้านสุขภาพ พฤติกรรมการดูแลตนเอง

Abstract

This research is a quasi-experimental study. The purpose of this study was to study the effect of a health literacy program on self-care behavior of patients after heart valve surgery of Central Chest Institute of Thailand

The sample group in this study were patients undergoing heart surgery at the surgical inpatient ward, medical inpatient ward and thoracic surgery outpatient unit at Central Chest Institute of Thailand in total of 70 people, divided into a control group of 35 people and an experimental group of 35 people during April-August 2023. The research tools used were 2 parts: 1) the research tools included Power Point presentation, information on how to behave after heart valve replacement surgery along with being taught with videos and a manual for behavior after heart valve surgery in the hospital 2) tools used to collect data are forms of data collection created by the researcher from the literature review study including personal information, disease information and types of surgery. The health literacy assessment questionnaire was partially modified by the researcher which is taking blood clot-dissolving medicine (warfarin), diets, exercise and rest, prevention of infection of the heart valves, notice abnormal symptoms, and follow-up visits, self-care behavior, problems and obstacles, suggestions for using the health literacy program, statistics used in the research include descriptive statistics, numbers, percentages, means and standard deviations, T-test statistics (paired t-test) and group relationships using the squared t-test within groups and independent t-test between groups.

The results of the research found that 1) the results of comparing the differences in the average health literacy scores and self-care behavior after heart valve surgery before and after the experiment between the experimental group and the control group was found that the experimental group had health knowledge in terms of cognitive health after the experiment more than before the experiment was at a good level (85.7%) with a statistical significance at the .05 level and found that the experimental group had self-care behaviors regarding eating after the experiment were significantly different at the .05 level. As for taking blood clot-dissolving medicine (warfarin), exercise and rest, preventing heart valve infections and observing abnormal symptoms and the aspect of following up appointments, there is no statistically significant difference at the .05 level and 2) the comparison of the difference in mean scores on health literacy and self-care behavior after heart